

МОТИВИ

за изменение и допълнение на Наредба № 16 от 9.06.2004 г. за сервитутите на енергийните обекти

Съгласно сега действащата Наредба №16 за сервитутите на енергийните обекти, разположението и размерите на сервитутните зони се определят въз основа на съответните проучвания и проекти за изграждане или разширение, като наредбата касае разположението и размерите на сервитутите на новоизграждащи се или на разширяващи се енергийни обекти за пренос и разпределение. Електропроводите изградени преди юли 1999г., за които сервитутите се считат за възникнали по силата на отменения Закон за енергетиката и енергийната ефективност не попадат в посочената хипотеза, бидейки съществуващи обекти, които се експлоатират от енергийните дружества за задоволяване на обществените нужди и интереси, и за тях е неприложимо изготвяне и съгласуване на нови проекти на ПУП, тъй като предназначението и фактическите им размери са установени и приложени вече, в съответствие с действащата предходна уредба. Това създава затруднения в поддържането и развитието на електропреносната и електроразпределителната мрежа.

От друга страна, в чл. 32 и 34 от Закона за кадастъра и имотния регистър (ЗКИР) е регламентирано, че границите на сервитутните зони следва да се обозначат, заснемат и отразят в съответните специализирани карти и регистри и в кадастралните карти и регистри. За територии, за които няма одобрени кадастрални карти и регистри и специализирани карти и регистри, отразяването следва да бъде направено по реда на § 4 от Преходни и заключителни разпоредби (ПЗР) на ЗКИР. Разпоредбата на § 4, ал.1, т. 3 от ПЗР на ЗКИР предвижда, че плановете, картите и регистриите, одобрени по реда на Закона за собствеността и ползването на земеделските земи и Закона за възстановяване на собствеността върху горите и земите от горския фонд, се поддържат от общинските служби по земеделие при условия и по ред, определени с Наредба на министъра на земеделието, храните и горите, а в ал. 2 е посочено, че при открито производство по създаване на кадастрална карта и кадастрални регистри, общинските служби по земеделие предават на Агенцията по геодезия, картография и кадастър данните за измененията в поддържаните от тях плановете и карти в 7-дневен срок от отразяването им.

Предвид посоченото, за нанасяне трасетата на електропроводите в КВС е необходимо да се уреди по ясен и траен начин въпросът за размерите на сервитутите, възникнали до юли 1999г. Наредбата за сервитутите по ЗЕ предвижда механизъм, който по отношение на горите не може да бъде приложен, доколкото от една страна е

основан на критерии като височина на дърветата, които са променливи във времето величини, а от друга - не отчита фактическата и правна ситуация към момента на възникналото вече вещно право.

Целта на изменението на Наредба № 16 от 9.06.2004 г. за сервитутите на енергийните обекти в частта ѝ за отразяването на възникналите ограничени вещни права, като бъде изрично нормативно установено разположението и размера на съществуващите сервитутни зони, е свързано с обозначаването на тези права на терен и документално, включително със задължението те да бъдат отразени в КВС или в съответните специализирани карти и регистри и в кадастралните карти и регистри, така както е регламентирано в чл. 32 и 34 от Закона за кадастъра и имотния регистър (ЗКИР). С оглед реализиране на тази цел, от значение са следните положения на законодателството и действащата към момента на изграждане на съоръженията уредба:

- Съгласно § 26 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за енергетиката (ЗЕ) възникналите по силата на отменения Закон за енергетиката и енергийната ефективност (ЗЕЕЕ) сервитутни права в полза на енергийните предприятия за съществуващи към влизането в сила на ЗЕ енергийни обекти запазват действието си. Съгласно § 26, ал. 2 от същия закон размерите, разположението и специалният режим за упражняване на сервитутите на енергийните обекти, възникнали по силата на отменения Закон за енергетиката и енергийната ефективност в полза на енергийните предприятия, се определят по реда и начина, предвидени в Наредба № 16 от 9.06.2004 г. за сервитутите на енергийните обекти.
- Около енергийните обекти, изградени и въведени в експлоатация до влизането в сила на Закона за енергетиката и енергийната ефективност (ЗЕЕЕ, обн. ДВ, бр. 64 от 16.07.1999 г., в сила от 20.07.1999 г., отменен), съгласно чл.60, ал.2, т. 1 *възниква сервитутно право по силата на този закон*. Съгласно § 7 от Преходните и заключителни разпоредби на закона не се дължат обезщетения на собствениците на земя, върху която съществуват сервитутни зони по чл. 60, ал. 2, т. 1 към момента на влизането в сила на този закон.
- След влизането в сила на ЗЕЕЕ (отм.), в съответствие с чл. 60, ал.2 т. 2 от него, около новите енергийни обекти сервитутното право възниква по силата на закона с отреждане на терена. Отреждането на терен става с изработването на подробен градоустройствен план по смисъла на чл. 21 от Закона за териториално и селищно устройство, а след неговата отмяна (31.03.2001 г.), терминологията на Закона за устройството на територията е „подробни устройствени планове“.

- ЗЕЕЕ отменя Закона за електростопанството от 1975 г. (ДВ, бр. 95 от 1975 г.; изм. и доп., бр. 56 от 1986 г., бр. 12 от 1988 г. и бр. 11 от 1998 г.). Последният предвижда в чл. 11, ал. 1, че около електропроводите за високо напрежение и водните канали на електроцентралите се създават охранителни зони. В охранителните зони на електропроводите се забранява засаждането на високостеблени трайни насаждения и изграждането на постройки. Начинът на стопанисването на земите и съоръженията, които могат да се изградят в тези зони, се определя от органите на Асоциация "Енергетика".
- Такива правила по отношение на електропроводите са установени с ПУЕУ (Правилник за устройство на електрическите уредби) 1969г. – утвърден от министъра на енергетиката и горивата и началника на Инспекцията за надзор по безопасността на труда при Министерски съвет на 14.03.1968г., както и ПУЕУ от 1980г., задължителен за изпълнение от всички ведомства и организации съгласно ПМС № 49 от 18.07.1977 г., същият е отменен с Наредба 3 за устройство на електрическите уредби и електропроводните линии 2004г, както и Наредба № 7 за хигиенните изисквания за здравна защита на селищната система от 25.05.1992г. и Наредба № 5 от 10 май 1999 г. за структурата на записа в цифров вид при изготвянето на кадастралните карти и регистри. С цитираните правилници и наредби се урежда статутът на охранителните зони около електропроводите. Правата, които се предоставят в тези зони на лицата, експлоатиращи електропроводите, имат характеристиките на ограничени вещни права върху чуждите имоти, през които преминават същите енергийни обекти.
- С приемането на Закона за енергетиката и енергийната ефективност (Обн., ДВ, бр. 64 от 16.07.1999 г.) се регламентира, че пренос на електрическа енергия, топлинна енергия и природен газ, както и разпределение на електрическа енергия и природен газ се извършва от юридически лица, регистрирани по Търговския закон, които са получили лицензия за пренос на електрическа и топлинна енергия или на природен газ и лицензия за разпределение на електрическа енергия или на природен газ. Условие за упражняване на лицензионната дейност е лицензиантът да е собственик или ползвател на енергийните обекти, чрез които се осъществява лицензионната дейност. (чл. 39 във връзка с чл. 58 от ЗЕЕЕ (отм.).

Това налага и регламентирането на законовото ограничение на собствеността по чл. 60, ал. 1 във връзка с ал. 2, т.1 ЗЕЕЕ (отм.) върху имоти частна собственост, в които са разположени съществуващите към момента на влизане в сила на този закон линейни енергийни мрежи.

Причината за преминаването към друга терминология (сервитут) е промяна в обществените отношения, свързана с ясно разграничаване на правата и задълженията на титулярите на вещни права по единен начин.

Правото на енергийните предприятия да ползват съществуващите и новоизградените енергийни обекти е уредено в § 26, ал. 1 и в чл. 64 от действащия Закон за енергетиката като сервитут.

Като се има предвид нормативната регламентация относно възникналите ограничени вещни права около енергийните обекти, изградени преди юли 1999г., в интерес на правната сигурност и осъществяване правата на собствениците на имотите и на титулярите на ограничени вещни права е да се определи с нормативен акт точният размер на същите като основно правило, основано на практиката и фактическото определяне на същите от експлоатационните дружества в съответствие с възложените им функции.

Прилагането на новата правна уредба, съдържаща се в предвидените изменения, **не изисква допълнителни финансови средства.**

С прилагането на новите разпоредби се очаква да бъде осигурена правната сигурност и осъществяване правата, както на собствениците на имотите, така и на титулярите на ограничени вещни права, като се определи с нормативен акт точният размер на същите като основно правило, основано на практиката и фактическото определяне на същите от експлоатационните дружества в съответствие с възложените им функции.

Проектът на наредба не е свързан с въвеждане на изисквания на правото на Европейския съюз, поради което не се налага извършването на анализ за съответствието с него и изготвянето на справка за това.